

ข่าวจากหนังสือพิมพ์ แนวหน้า ฉบับวันศุกร์ที่ 20 เมษายน พ.ศ.2561

คอลัมน์กวนน้ำให้ใส : นैयाทีมเศรษฐกิจสมคิด สมราคาคุยมั้ย?

พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี และหัวหน้าคสช. ไม่ควรจะไปเสียเวลา เสียสมาธิ กับการวางแผนเดินเกมการเมือง หรือตามต่อลื้อต่อค่านักข่าวสายการเมืองมากนักเลย เอาเวลาไปชี้แจงการแก้ปัญหาเศรษฐกิจปากท้องของชาวบ้านให้บังเกิดผลจะดีกว่า ถ้าลองแก้ปัญหาราคาสินค้าเกษตร เติบโตเงินในกระเป๋าชาวบ้าน เอาแค่ราคาพืชเศรษฐกิจหลักๆ ที่มีปัญหาอยู่ในวันนี้ ปาล์ม น้ำมัน ยางพารา ข้าว มัน

สำปะหลัง ถ้าทำให้เกษตรกรได้เงินเข้ากระเป๋ามากกว่านี้ รับรองว่า กองทุนจะไหลมาเทมาเอง ไม่ต้องไปเมื่อยคุณนักการเมืองที่ไหน เรื่องประชาธิปไตยก็ส่วนหนึ่ง แต่ถ้าเอาเข้าจริงๆ ไม่โลกสวย หรือคาบคัมภีร์ฝรั่งมาเทศนา ชาวบ้านเราส่วนใหญ่ ให้น้ำหนักกับปากท้องเสียละมากกว่า ไม่ต้องอะไรมาก... ก็ที่ขู่ฟอดๆ ว่าอยากเลือกตั้งนั้น ยังต้องเอาข้ออ้างว่า การเลือกตั้งจะทำให้เศรษฐกิจปากท้องดีขึ้นมาเป็นตัวช่วยเลย วันนี้ ขอสะท้อนภาพของพืชเศรษฐกิจอีกตัวหนึ่งที่รัฐบาล คสช. ควรใส่ใจ นั่นคือ อ้อยและน้ำตาล

1. ปีนี้ ปริมาณผลผลิตอ้อยโดยรวมของประเทศไทยพุ่งกระฉูด การขายน้ำตาลโดยรวมของไทยก็เพิ่มขึ้น แต่ราคาน้ำตาลในตลาดโลกทรงตัวในระดับต่ำ เมื่อลอยตัวราคาขายน้ำตาลในประเทศตามราคาตลาดโลก ก็จะทำให้รายได้ของอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลในประเทศอาจจะทรงๆ ตัวอยู่ รูปการเช่นนี้ ชาวไร่อ้อยมีความเสี่ยงที่จะมีรายได้ลดลง

2. ขณะนี้ ระบบอ้อยและน้ำตาลไทยกำลังอยู่ในช่วงเปลี่ยนผ่าน น่าสนใจว่า มาตรการของ คสช. ที่ออกมาล่าสุด จะมีผลอย่างไร? ข้อมูลจากการวิเคราะห์ของฝ่ายวิจัยกรุงศรี สรุปไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

เมื่อวันที่ 15 มกราคม 2561 คสช. ใช้มาตรา 44 มีคำสั่งประกาศลอยตัวราคาน้ำตาลทรายในฤดูการผลิต 2560/2561 และ 2561/2562 เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมอ้อยและน้ำตาลทั้งระบบที่อยู่ระหว่างการดำเนินการ ซึ่งไม่เพียงมีผลเปลี่ยนแปลงวิธีการกำหนดราคาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศ แต่ยังมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบตลาดน้ำตาลของไทยด้วย มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

2.1 ราคาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศจะเปลี่ยนจากราคาคงที่ เป็นราคาเคลื่อนไหวตามตลาดโลก โดยใช้ราคาน้ำตาลทรายขาวที่ตลาดลอนดอน No.5 เป็นราคาอ้างอิง (Reference price) บวกด้วยค่าพรีเมียม น้ำตาลทรายไทย แล้วคำนวณกลับมาเป็นสกุลเงินบาท ซึ่งราคาที่ได้จะเป็นราคาฐาน หรือราคาขั้นต่ำ (Minimum price) ในการจำหน่ายน้ำตาลในประเทศในแต่ละเดือน การเปลี่ยนแปลงการกำหนดราคาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศข้างต้น อาจมีผลให้รายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลในประเทศของโรงงานน้ำตาลลดลงจากก่อนหน้านี้ ที่กำหนดราคาจำหน่ายในประเทศเป็นราคาคงที่ในระดับสูงกว่าราคาตลาดโลก (ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ราคาน้ำตาลในตลาดโลกอยู่ในระดับต่ำ)

ทั้งนี้ ในเดือน ม.ค.2561 ราคาน้ำตาลทรายขาวและน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ในประเทศ เฉลี่ยอยู่ที่ 17.22 และ 18.33 บาท/กก. ตามลำดับ (ลดลงจากเดิมที่ทางการกำหนดในราคาคงที่ประมาณ 3 บาท)

2.2 การยกเลิกระบบโควตาน้ำตาล (Quota system) ที่เดิมมี 3 ส่วน คือ น้ำตาลบริโภคนในประเทศ (โควตา ก.) น้ำตาลส่งออกโดยบริษัทอ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด (โควตา ข.) และส่งออกโดยโรงงาน (โควตา ค.) โดยระบบใหม่จะกำหนดให้โรงงานน้ำตาลสำรองน้ำตาลทราย (Buffer security) 250,000 ตัน/เดือน เพื่อป้องกันภาวะขาดแคลนน้ำตาลในประเทศ ประเมินว่าการยกเลิกระบบโควตาจะไม่มีผลกระทบต่อผลประกอบการดำเนินงานของโรงงานน้ำตาลมากนัก เนื่องจากปริมาณสำรองน้ำตาลน่าจะใกล้เคียงกับระบบโควตาเดิม

ส่วนการยกเลิกโควตา ข.และโควตา ค. ในการส่งออกน้ำตาล อาจกระทบต่อผลประกอบการของโรงงานแต่ละรายแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความสามารถของแต่ละรายในการคาดการณ์ทิศทางราคาน้ำตาลในตลาดโลก เนื่องจากโรงงานน้ำตาลจะมีความเป็นอิสระมากขึ้นในการพิจารณาจำหน่ายน้ำตาลในประเทศและส่งออก

2.3 ยกเลิกการหักเงิน (5 บาท/กก.) จากราคาหน้าโรงงานน้ำตาลเข้ากองทุนอ้อยและน้ำตาลทราย และกำหนดวิธีคำนวณเงินส่งเข้ากองทุนใหม่ โดยให้นำส่วนต่างของราคาหน้าโรงงาน (ราคาจากการสำรวจตลาด) กับราคาฐาน (ได้จากราคาน้ำตาลทรายในตลาดลอนดอน No.5 บวกพรีเมียมน้ำตาลทรายไทย) ส่งเข้ากองทุน แทน ซึ่งจะทำให้มีเงินส่งเข้ากองทุน ไม่แน่นอนเช่นที่ผ่านมา ขึ้นอยู่กับภาวะตลาดทั้งในประเทศและตลาดโลก (กรณีราคาหน้าโรงงานของโรงงานใดต่ำกว่าราคาฐาน ไม่จำเป็นต้องส่งเงินเข้ากองทุน) อย่างไรก็ตามขณะนี้ ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับวิธีการสำรวจราคาหน้าโรงงาน

3. นอกจากนี้ ยังต้องติดตามการปรับแก้รายละเอียด พ.ร.บ.อ้อยและน้ำตาลทราย ซึ่งน่าจะมีผลบังคับใช้ในฤดูการผลิตหน้าปี ปรากฏว่า มีประเด็นน่าสนใจที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ที่ได้เสียของกลุ่มผลประโยชน์แต่ละกลุ่ม เช่น ชาวไร่อ้อย โรงงานน้ำตาล ผู้บริโภค อาทิ ประเด็นการขยายความน้ำตาลให้ครอบคลุมถึงผลพลอยได้จากการผลิตน้ำตาล อาทิ กากน้ำตาล น้ำอ้อย เพื่อให้สามารถจำหน่ายน้ำตาลและผลพลอยได้เหล่านั้นเข้าสู่การแบ่งปันผลประโยชน์ระหว่างชาวไร่อ้อยและโรงงานน้ำตาล หรือไม่? อย่างไร? ถ้ามีการขยายออกไป จะทำให้ชาวไร่อ้อยมีรายได้มากขึ้น แต่โรงงานน้ำตาลรายได้ลดลง นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเกี่ยวกับระบบจ่ายเงินชดเชยส่วนต่างราคาอ้อยขั้นต้นและขั้นสุดท้าย เป็นต้น

จะเห็นว่า ประเด็นทั้งหลาย ล้วนมีผลต่อรายได้ของเกษตรกร และปัจจัยที่สำคัญในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ ก็คือการกำหนดทิศทางของนโยบายโดยรัฐบาล คสช.นั่นเอง และถ้าดูกันจริงๆ ไม่ใช่แค่อ้อยและน้ำตาล แต่ยังรวมไปถึงปาล์มน้ำมัน ยางพารา ซึ่งรัฐบาล คสช.กำลังพยายามปฏิรูประบบการผลิตและการตลาดอยู่ ทั้งหมดนั้นหากดำเนินการโดยคำนึงถึงผลได้ของเกษตรกรอย่างแท้จริง จะมีผลต่อเงินในกระเป๋าชาวบ้าน มีผลต่อเศรษฐกิจฐานราก และมีผลต่อกองทุนทางการเมืองโดยตรง ถึงได้บอกว่า นายกฯ พลเอกประยุทธ์ ถ้าต้องการจะสานต่องานบ้านเมืองในระยะถัดไปหลังเลือกตั้ง อย่าไปคิดหาเสียงกับผลประโยชน์เฉพาะหน้าเลย ควรจะเร่งผลักดันสร้างการเปลี่ยนแปลงที่เกิดประโยชน์กับเกษตรกรแบบจริงจัง จะทำให้ชาวบ้านรับรู้ถึงความจริงใจ และได้ใจคนไทยยิ่งกว่า

สารสัมพันธ์